

**RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK**

**VIIe KAMER**

**A R R E S T**

**nr. 227.742 van 19 juni 2014  
in de zaak A. 206.301/VII-38.645.**

In zake :        Marc MERTENS  
                      bijgestaan en vertegenwoordigd door  
                      advocaat Olivier Eben en tevens door  
                      advocaten Peter Flamey en Gregory Verhelst  
                      kantoor houdend te 2018 Antwerpen  
                      Jan Van Rijswijcklaan 16  
                      bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

                      het VLAAMSE GEWEST, vertegenwoordigd door  
                      de Vlaamse regering  
                      bijgestaan en vertegenwoordigd door  
                      advocaat Filip Vincke  
                      kantoor houdend te 8580 Avelgem  
                      Kasteelstraat 13  
                      bij wie woonplaats wordt gekozen

Tussenkomen de partij :  
                      Paul VAN DER SCHOOT  
                      bijgestaan en vertegenwoordigd door  
                      advocaten Noël Devos en Guido Van den Eynde  
                      kantoor houdend te 2440 Geel  
                      Diestseweg 155  
                      bij wie woonplaats wordt gekozen

---

*I. Voorwerp van het beroep*

1.                Het beroep, ingesteld op 11 september 2012, strekt tot de  
nietigverklaring van het besluit van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur  
en Cultuur van 12 juli 2012 waarbij het beroep ingesteld tegen de beslissing van de  
deputatie van de provincie Antwerpen van 16 februari 2012, houdende het  
verlenen aan Paul Van Der Schoot van de milieuvergunning voor het verder

exploiteren en veranderen door toevoeging, wijziging en uitbreiding van een rundveehouderij, gelegen aan de Hallebaan 21A te Ranst, gedeeltelijk gegrond wordt verklaard en de gevraagde vergunning wordt verleend, mits toevoeging van een bijzondere exploitatievoorwaarde.

## *II. Verloop van de rechtspleging*

2. Bij arrest nr. 221.849 van 20 december 2012 is de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van het bestreden besluit verworpen.

Verzoeker heeft een verzoekschrift tot voortzetting van de rechtspleging ingediend.

De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en verzoeker heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

De tussenkomende partij heeft een verzoekschrift tot tussenkomst ingediend. De tussenkomst is toegestaan bij beschikking van 25 januari 2013. De tussenkomende partij heeft een memorie ingediend.

Auditeur Rita Van Den Eeckhout heeft een verslag opgesteld.

De verwerende partij en de tussenkomende partij hebben een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. Verzoeker heeft een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 24 april 2014.

Staatsraad Peter Sourbron heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Gregory Verhelst, die verschijnt voor verzoeker, advocaat Filip Vincke, die verschijnt voor de verwerende partij, en advocaat Anneleen Wynants, die loco advocaat Noël Devos verschijnt voor de tussenkomende partij, zijn gehoord.

Auditeur Rita Van Den Eeckhout heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

### *III. Feiten*

3.1. Verzoeker woont naast een rundveehouderij, gelegen aan de Hallebaan 21A te Ranst.

3.2. Op 16 augustus 2011 dient de exploitant bij de deputatie van de provincie Antwerpen een aanvraag in voor het verder exploiteren en veranderen van de inrichting door toevoeging van een perceel. Concreet slaat de gevraagde verandering op de uitbreiding van de rundveehouderij met een bijkomende stal, een mestopslagplaats en een voedersilo.

3.3. Tijdens het openbaar onderzoek wordt één schriftelijk bezwaar ingediend, met name door verzoeker. Daarin worden verscheidene argumenten aangevoerd, onder meer dat de aanvraag in strijd is met de natuurtoets. Volgens verzoeker zal er namelijk schade ontstaan aan het habitatrictlijngebied "Bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen".

3.4. In het kader van de vergunningsprocedure in eerste aanleg brengt de afdeling Milieuvergunningen op 19 oktober 2011 een ongunstig advies uit. In dat advies staat onder meer te lezen wat volgt :

"Het bedrijf grenst aan habitatrichtlijngebied 'Bos- en Heidegebieden ten oosten van Antwerpen'. Op 27 september 2011 werd een schrijven van ANB ontvangen waarin de exploitant verzocht wordt een passende beoordeling op te stellen, zodat eventuele negatieve impact op het habitatrichtlijngebied getoetst kan worden. Tot op heden werd deze passende beoordeling niet ontvangen, waardoor er niet uitgesloten kan worden dat er geen significante, negatieve impact door de bedrijfsuitbating t.o.v. het habitatrichtlijngebied te verwachten valt. Hierdoor brengt AMV een ongunstig advies uit".

Op 22 november 2011 brengt de Provinciale Milieuvergunningscommissie (hierna : PMVC) een eerste advies uit, waarin wordt voorgesteld de beslissingstermijn met twee maanden te verlengen. Uit dat advies blijkt dat de exploitant en zijn adviseur werden gehoord. De voorzitter van de PMVC verwees naar het ongunstige advies van de afdeling Milieuvergunningen, gelet op het ontbreken van een passende beoordeling. De adviseur van de exploitant deelde onder meer mee dat er reeds contacten waren geweest met het Agentschap voor Natuur en Bos, en er een passende beoordeling werd opgemaakt en overhandigd aan dat agentschap. De passende beoordeling werd ook al aangepast, rekening houdend met de opmerkingen van het Agentschap voor Natuur en Bos, en daarna opnieuw overgemaakt aan dat agentschap. Omdat er een overleg met het Agentschap voor Natuur en Bos gepland is, vraagt de adviseur van de exploitant om een termijnverlenging, om de resultaten van het overleg af te wachten. Ter zitting van de PMVC legt de adviseur van de exploitant de passende beoordeling neer.

Vervolgens verleent de afdeling Milieuvergunningen op 23 januari 2012 een gunstig advies. Er wordt voorgesteld bijzondere milieuvoorwaarden op te leggen die ten dele gebaseerd zijn op de passende beoordeling. Zo moet een houtwal worden aangelegd. De nieuwe stalling moet worden voorzien van een voldoende dakisolatie en een dichte vloer met een mestschuif.

Op 31 januari 2012 komt de PMVC een tweede maal samen en brengt zij een gunstig advies uit. De PMVC stelt voor om als bijzondere

milieuvoorwaarde (onder meer) op te leggen dat een houtwal wordt aangelegd en dat de nieuwe stalling wordt voorzien zoals aangegeven in de passende beoordeling.

3.5. Bij besluit van 16 februari 2012 verleent de deputatie van de provincie Antwerpen de gevraagde milieuvergunning.

3.6. Tegen die beslissing stelt verzoeker op 19 maart 2012 bestuurlijk beroep in bij de Vlaamse regering. In het beroepschrift wordt onder meer opgeworpen dat de substantiële vormvereiste van het openbaar onderzoek geschonden werd omdat na het afsluiten van dat onderzoek de aanvrager van de vergunning tot tweemaal toe een gewijzigd inplantingsplan van de groenbuffer heeft neergelegd, alsook een passende beoordeling.

3.7. In het kader van de beroepsprocedure worden verscheidene adviezen uitgebracht die overwegend gunstig zijn over de aanvraag.

3.8. Op 12 juli 2012 wordt het thans bestreden besluit genomen. De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur verklaart het bestuurlijk beroep slechts gedeeltelijk gegrond. Aan de bestreden milieuvergunning wordt een bijzondere voorwaarde toegevoegd met betrekking tot de behandeling van het bedrijfsafvalwater. De overige bepalingen van de beroepen beslissing worden bevestigd.

De bestreden beslissing steunt onder meer op de volgende motieven :

"Overwegende dat de percelen waarop de inrichting is en wordt voorzien omringd zijn door habitatrichtlijngebied en Natura-2000-gebied 'Bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen'; de betrokken percelen liggen op minder dan 250 m van bosgebied; binnen een straal van 150 m bevinden zich de habitats 'beekbegeleidend vogelkers-essenbos en essen-iepenbos' (91E0\_va) en 'Atlantische zuurminnende beukenbossen' (9120) met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei; dat eutrofiëring en verzuring als belangrijke bedreiging voor deze habitats gelden;

Overwegende dat de bedrijfsuitbreiding gebeurt in de richting van het habitatrichtlijngebied en de meest nabijgelegen habitats; dat uit de opgemaakte screening/passende beoordeling blijkt dat de exploitant verschillende maatregelen voorziet die de verzurende en vermestende emissie beperken, namelijk verbeterde dakisolatie om teveel opwarming (en dus verdamping van ammoniak) te voorkomen, het voorzien van een dichte vloer met mestschuif in de nieuwe stal, voertechnische maatregelen met optimale eiwitbenutting met als doel het uitscheiden van minder stikstof tot een ureumgehalte van maximaal 230 mg/l (met opvolging van het melkureumgehalte bij elke melklevering) en een kleinere mestkelder onder de nieuwe stal met het dagelijks overpompen van mengmest naar een afgesloten, bovengrondse mestsilo; dat hierdoor de vrijstelling van ammoniak en dus ook de verzurende en vermestende invloed beperkt worden; dat het aanzuren van de mest en een ammoniakemissiearme stal niet weerhouden zijn als milderende maatregelen aangezien het aanzuren van de mest in Vlaanderen nog niet is onderzocht en voor een ammoniakemissiearm stalsysteem het onderzoek nog niet is afgerond;

Overwegende dat in de passende beoordeling als bijkomende maatregel een houtwal wordt voorgesteld achteraan het perceel; dat deze houtwal aangeplant moet worden in een strook van minstens 10 m breedte, aansluitend ten noorden en westen van het perceel bos zoals aangeduid op plan toegevoegd aan de passende beoordeling; dat de buiten- en binnenzijde van de houtwal moet bestaan uit hoogstammig inheems loofhout (eik, ...) met plantmaat 12/14 en onderlinge afstand van 8 m; dat de overige oppervlakte in een plantverband van 2,5 m x 2,5 m aangeplant moet worden met laagstammig inheemse struiksoorten (lijsterbes, spork, meidoorn, sleedoorn, hulst, ...); dat de houtwal, aangeplant voorafgaand aan de ingebruikname van de stal, voor bijkomende buffering zorgt tegen de verzuring en vermesting;

Overwegende dat geen lozing van ongezuiverd bedrijfs- en huishoudelijk afvalwater naar het habitatrichtlijngebied gebeurt;

Overwegende dat in geval van het uitvoeren van voormelde maatregelen geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van het habitatrichtlijngebied te verwachten zijn;

(...)

Overwegende dat de toegevoegde stukken in eerste aanleg handelen over de inplanting van een groenscherm, wat een positieve invloed heeft op mogelijke hinder; dat hiermee het voorwerp van de aanvraag niet gewijzigd is; dat volgens de Raad van State in het arrest Van Der Cruyssen van 20 december 2007 (nummer 178.157) de vergunnende overheid acht mag slaan op stukken die in de loop van de procedure door de aanvrager worden ingediend tot staving van de aanvraag of ter weerlegging van bezwaren geformuleerd tijdens het openbaar onderzoek; dat de vergunnende overheid niet verplicht is om bijkomende stukken ter kennis te brengen van de bezwaarindieners aangezien de procedure voor het college van burgemeester en schepenen en, in beroep, voor de deputatie, immers niet contradictoir verloopt ten opzichte van de diegenen die tijdens het openbaar onderzoek een bezwaar hebben ingediend".

#### *IV. Ontvankelijkheid van het beroep*

##### *A. Verzaking aan de bestreden milieuvergunning*

4. Verzoeker merkt op dat de tussenkomende partij op 17 oktober 2012 een nieuwe milieuvergunningsaanvraag heeft ingediend, "waarin de uitbreiding van de milieuvergunning met een vergistingsinstallatie opgenomen wordt, en waarin tevens opnieuw een hernieuwing van de milieuvergunning voor 20 jaar gevraagd wordt". Verzoeker meent dat deze nieuwe aanvraag neerkomt op een verzaking aan de thans bestreden milieuvergunning, wat voldoende zou zijn om die vergunning te vernietigen met het oog op de duidelijkheid in het rechtsverkeer.

##### *Beoordeling*

5. Alleen op grond van de vaststelling dat het voorwerp van de op 17 oktober 2012 ingediende aanvraag niet volledig identiek is aan de aanvraag die tot de bestreden beslissing heeft geleid, wordt niet aangenomen dat de tussenkomende partij heeft verzaakt aan de milieuvergunning die verzoeker met voorliggend annulatieberoep aanvecht.

##### *B. Exceptie nopens het belang van verzoeker*

6. De tussenkomende partij werpt op dat verzoeker niet doet blijken van het rechtens vereiste belang. Zo zou verzoeker voorliggend geding aangrijpen teneinde haar onder druk te zetten bepaalde percelen te verkopen. Daarnaast zet zij uiteen dat, gelet op de inplanting van de nieuwe stal achter de bestaande hoeve en dus niet vlak naast verzoekers perceel noch in zijn zicht, alsook op de tussenliggende beukenhaag en eikenbomen, er geen sprake zal zijn van enige visuele hinder. Met het ingediende erfbeplantingsplan zou bovendien tegemoetgekomen worden aan verzoekers grieven inzake visuele hinder. Evenmin zou er een risico bestaan voor onaanvaardbare geur- of geluidshinder. Voorts

betoogt de tussenkomende partij dat ook de watertoets correct werd uitgevoerd, dat verzoeker nalaat aan te tonen dat hij nadeel zal ondervinden door een aantasting van de schoonheidswaarde van het landschap, dat hij evenmin aannemelijk maakt dat zijn perceel een waardevermindering zal ondergaan door de inplanting van de nieuwe stal en, ten slotte, dat het belang bij de aangevoerde miskennen van de natuurtoets geen persoonlijk belang uitmaakt in hoofde van verzoeker.

### *Beoordeling*

7. Het wordt niet betwist dat verzoeker eigenaar is van een perceel dat grenst aan dit waarop de uitbreiding van de inrichting wordt gepland. Dit feit is op zich voldoende om verzoekers belang bij de gevorderde nietigverklaring te erkennen. De tussenkomende partij toont bovendien niet aan dat, gelet op de beperkte afstand tussen de vergunde inrichting en verzoekers woonplaats, milieuhinder volstrekt uitgesloten is. Dat de procesbereidheid van verzoeker mede zou zijn ingegeven door andere, niet-milieugerelateerde, motieven, doet daaraan geen afbreuk.

De exceptie wordt verworpen.

### *V. Onderzoek van het tweede middel*

#### *Standpunt van de partijen*

8. In een tweede middel roept verzoeker de schending in van artikel 11 van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning (hierna : milieuvergunningsdecreet), van artikel 36ter van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (hierna : natuurbehouddecreet), van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen en van het motiverings- en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Hij zet uiteen dat het bestreden besluit steunt op een passende beoordeling en een inplantingsplan van een houtwal, neergelegd in eerste aanleg ter zitting van de PMVC, die niet het voorwerp zijn geweest van het openbaar onderzoek, terwijl het gaat om doorslaggevende documenten van de vergunningsaanvraag, nu beide documenten in de motivering én in de vergunningsvoorwaarden van het bestreden besluit als essentieel worden beschouwd om de aanvraag te kunnen inwilligen. In de geschetste omstandigheden heeft het aanvraagdossier na het openbaar onderzoek een niet-toegelaten essentiële wijziging ondergaan. Verzoeker wijst ook op artikel 36ter van het natuurbehouddecreet, dat bepaalt dat de passende beoordeling verplicht gevoegd moet worden bij het aanvraagdossier.

Voorts stelt verzoeker dat het bestreden besluit een nietszeggende motivering bevat omtrent de toevoeging van de essentiële dossierstukken na het openbaar onderzoek. Bovendien bevat deze motivering volgens hem een aantal materiële onjuistheden : de toegevoegde stukken betreffen niet enkel een inplantingsplan van een groenscherm maar ook een passende beoordeling, het is onjuist dat essentiële wijzigingen aan het aanvraagdossier mogen worden aangebracht na het openbaar onderzoek en ten onrechte wordt gesteld dat in eerste aanleg het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Ranst en in beroep de deputatie van de provincie Antwerpen de betrokken vergunningsaanvraag heeft behandeld.

Vervolgens licht verzoeker toe dat het belang van de toegevoegde stukken blijkt uit de met het bestreden besluit opgelegde vergunningsvoorwaarden, die verwijzen naar en steunen op voormeld inplantingsplan van het groenscherm en de passende beoordeling. Hij stelt dat het indienen van een gewijzigd plan in een aanvraagdossier, op grond waarvan de milieuvergunning wordt verleend, en a fortiori wanneer deze wijziging als een vergunningsvoorwaarde wordt opgelegd, te beschouwen valt als een niet-toelaatbare wijziging van het aanvraagdossier.

9. De verwerende partij antwoordt dat het voorwerp van de vergunningsaanvraag inderdaad geen essentiële wijzigingen meer mag ondergaan na het openbaar onderzoek, maar dat de aanvraag zelf wel nog mag worden aangevuld met bijkomende stukken. Zij ontkent dat te dezen sprake is van een essentiële wijziging van de aanvraag, nu uit het advies van de afdeling Milieuvergunningen blijkt dat het toegevoegde stuk slechts de inplanting van een groenscherp betreft. Zij merkt ook op dat de passende beoordeling geen "wijziging van het plan" betreft. Voorts stelt zij dat de "screening passende beoordeling" is gebeurd door het Agentschap voor Natuur en Bos, die om bijkomende stukken vroeg, en niet door de aanvrager en dat hoe dan ook is voldaan aan artikel 36ter, § 3, van het natuurbehouddecreet. Zij meent dat de exploitant zijn aanvraag enkel heeft aangevuld, hetgeen niet van aard is om de geldigheid van het openbaar onderzoek aan te tasten.

Vervolgens betwist de verwerende partij dat de aanvrager verplicht zou zijn om de passende beoordeling van meet af aan bij de aanvraag te voegen, aangezien in dat geval het Agentschap voor Natuur en Bos een negatief advies zou hebben verleend en niet zou hebben gevraagd om het stuk bij te brengen. Ook merkt zij op dat indien de passende beoordeling een essentieel stuk zou zijn, het in de lijst van artikel 5, § 2, van het besluit van de Vlaamse regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (hierna : Vlarem I) zou zijn opgenomen. Zij stelt dat het bijbrengen van een passende beoordeling na het openbaar onderzoek dan ook niet van aard is om dat onderzoek te vitiëren, nu dit geen essentieel stuk noch een wijziging van het voorwerp van de aanvraag betreft.

Ten slotte wijst de verwerende partij erop dat de exploitant zelf niet met zekerheid kan weten of zijn activiteit, in toepassing van artikel 36ter, § 3, van het natuurbehouddecreet, "een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone kan veroorzaken" en dat hij evenmin het verdere verloop van de procedure, op het vlak van de termijnen, in de

hand heeft, zodat hij niet vooraf weet of hij een passende beoordeling dient op te maken en zo ja, het daarvoor reeds te laat kan zijn.

10. De tussenkomende partij betoogt dat de toegevoegde stukken geen essentiële wijziging van de vergunningsaanvraag inhouden, doch dienen ter staving van de aanvraag of ter weerlegging van de bezwaren geformuleerd in het kader van het openbaar onderzoek. Zij benadrukt dat het erfbeplantingsplan er enkel toe strekt aan te tonen dat het voorwerp van de aanvraag inpasbaar is in het landschap en er wel degelijk voldoende buffering wordt voorzien.

Voorts werpt zij op dat verzoeker geen belang heeft bij het middel, aangezien hij kennis heeft gekregen van de toegevoegde stukken, hij vervolgens op 30 januari 2012 een nieuw bezwaarschrift heeft ingediend, dat overigens door de deputatie van de provincie Antwerpen werd verworpen omdat het geen nieuwe elementen bevatte.

Ten slotte stelt de tussenkomende partij dat de passende beoordeling, overeenkomstig artikel 5, § 2, van Vlarem I, geen deel diende uit te maken van het aanvraagdossier en dat, nu er een passende beoordeling werd opgemaakt, artikel 36ter, § 3, van het natuurbehouddecreet werd nageleefd.

11. Verzoeker dupliceert in zijn memorie van wederantwoord dat hij op geen enkel ogenblik hangende de aanvraag- of beroepsprocedure kennis heeft kunnen krijgen van de precieze inhoud van de passende beoordeling en het erfbeplantingsplan die na het openbaar onderzoek werden toegevoegd. Bovendien acht verzoeker het irrelevant of hij al dan niet de mogelijkheid zou hebben gehad om de stukken in te zien en een aanvullend bezwaar in te dienen. De mogelijkheid tot inspraak moet immers gelden voor alle potentiële belanghebbenden die kunnen deelnemen aan het openbaar onderzoek en beoogt daarenboven een zorgvuldige besluitvorming. Of een bepaald stuk wordt beschouwd als een aanvulling van een onvolledige aanvraag, een verduidelijking van een onduidelijke aanvraag of een verbetering van een foutieve aanvraag, acht verzoeker evenmin van belang, maar

wel of de toevoeging aan het dossier betrekking heeft op een essentieel aspect van de aanvraag en als een "wijziging" van de oorspronkelijke aanvraag kan worden beschouwd, hetgeen volgens hem te dezen het geval is. Hij stelt dat de tussenkomende partij zich genoodzaakt heeft gezien om een passende beoordeling aan haar aanvraag toe te voegen, aangezien het aangevraagde aanzienlijke milieueffecten zal hebben op een naastgelegen habitatrictlijngebied, alsook om een erfbeplantingsplan bij te brengen, gezien de ligging van de inrichting temidden een landschappelijk waardevol gebied en in een relictzone. Volgens verzoeker houden deze stukken essentiële aanvullingen van het aanvraagdossier in en vormen zij een essentiële wijziging van de aanvraag die aanleiding had moeten geven tot een nieuw openbaar onderzoek. Ten slotte beklemtoont hij dat het volstrekt irrelevant is dat de vereiste om een passende beoordeling bij de milieuvergunningsaanvraag te voegen niet is opgenomen in de in artikel 5 van Vlarem I vermelde lijst van stukken.

12. In haar laatste memorie laat de tussenkomende partij nog gelden dat de passende beoordeling geen onderdeel moest zijn van het initiële aanvraagdossier, dat uit die beoordeling blijkt dat, mits het nemen van bepaalde milderende maatregelen, het project geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de speciale beschermingszone kan veroorzaken, dat verzoeker evenmin aantoont op welke wijze hij in zijn rechten werd geschaad doordat de passende beoordeling na het afsluiten van het openbaar onderzoek werd bijgebracht, dat deze beoordeling immers tegemoetkomt aan de door hem geuite bezwaren, dat de milderende maatregelen omschreven in de passende beoordeling oorspronkelijk reeds waren voorzien en het aldus slechts gaat om een verduidelijking van de uiterst beperkte impact van de aanvraag en dat verzoeker de kans heeft gehad om inhoudelijk te reageren op de passende beoordeling, doch dit heeft nagelaten in zijn bezwaarschrift van 30 januari 2012.

13. De verwerende partij beklemtoont in haar laatste memorie dat niet elk element dat de overheid moet toelaten om met kennis van zaken een milieuvergunningsaanvraag te beoordelen, als essentieel kan worden beschouwd,

dat het voorwerp van de vergunningsaanvraag niet wordt gewijzigd door het louter opleggen van bijzondere exploitatievoorwaarden, dat de middels het bestreden besluit opgelegde voorwaarden tegemoetkomen aan een aantal bezwaren die tot uiting kwamen in de adviezen, dat het voorstellen van milderende maatregelen door de exploitant ter zitting van de PMVC een zeer courante praktijk is en geen wijziging vormt van de aanvraag en dat het naderhand toevoegen van gegevens door de aanvrager geen afbreuk doet aan het openbaar onderzoek, indien die gegevens het voorwerp van de aanvraag niet wijzigen, maar enkel betrekking hebben op een voorwaarde die door de vergunningverlenende overheid kan worden opgelegd.

### *Beoordeling*

14. Artikel 11, § 1, van het milieuvergunningsdecreet stelt dat, behoudens andersluidende bepalingen, elke beslissing over een vergunningsaanvraag wordt voorafgegaan door een openbaar onderzoek dat wordt ingesteld volgens de modaliteiten en binnen de termijnen bepaald door de Vlaamse regering.

Het openbaar onderzoek bestaat onder meer uit het ter inzage leggen van de vergunningsaanvraag en zijn bijlagen bij de diensten van het betrokken gemeentebestuur. De ter inzage gelegde stukken moeten derden-belanghebbenden toelaten voldoende inzicht te krijgen in de beoogde exploitatie zodat zij op nuttige wijze hun bezwaarrecht kunnen uitoefenen.

15. Het voorwerp van de aanvraag, dit wil zeggen de inrichting of de activiteit waarvoor vergunning wordt aangevraagd, mag in beginsel niet gewijzigd worden in de loop van de vergunningsprocedure. Het verlenen van een milieuvergunning op basis van een aanvraag die na de indiening ervan essentiële wijzigingen heeft ondergaan, zou immers meebrengen dat het openbaar onderzoek en desgevallend de adviesverlening door de gespecialiseerde instanties worden uitgehold.

16.                Noch        het        milieuvergunningsdecreet        noch        de uitvoeringsbesluiten ervan verzetten er zich evenwel tegen dat de aanvrager van de vergunning na afloop van het openbaar onderzoek, gebeurlijk op uitdrukkelijk verzoek van het bestuur, bijkomende stukken indient die, zonder het eigenlijke voorwerp van het aangevraagde te wijzigen, strekken tot verduidelijking, aanvulling of verbetering. Meer in het bijzonder sluit artikel 11, § 1, van het milieuvergunningsdecreet niet uit dat de vergunningverlenende overheid acht slaat op stukken die in de loop van de procedure door de aanvrager worden ingediend ter weerlegging van de bezwaren die tijdens het openbaar onderzoek kenbaar zijn gemaakt. Evenwel geldt die mogelijkheid niet voor stukken die essentieel zijn voor een volledige en correcte inschatting van de aan de exploitatie verbonden nadelen en risico's. Er is sprake van een uitholling van het openbaar onderzoek wanneer derden-belanghebbenden bij de uitoefening van hun inzage- en bezwaarrecht geen kennis kunnen krijgen van gegevens of documenten zonder dewelke de vergunning niet kan worden verleend.

17.                Artikel 36ter van het natuurbehouddecreet bepaalt :

"(...)

§ 3. Een vergunningsplichtige activiteit die, of een plan of programma dat, afzonderlijk of in combinatie met één of meerdere bestaande of voorgestelde activiteiten, plannen of programma's, een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone kan veroorzaken, dient onderworpen te worden aan een passende beoordeling wat betreft de betekenisvolle effecten voor de speciale beschermingszone.

De verplichting tot het uitvoeren van een passende beoordeling geldt ook indien wegens het verstrijken van de lopende vergunning van de vergunningsplichtige activiteit een nieuwe vergunning moet worden aangevraagd.

De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor het opstellen van de passende beoordeling.

(...)

§ 4. De overheid die over een vergunningsaanvraag, een plan of programma moet beslissen, mag de vergunning slechts toestaan of het plan of programma slechts goedkeuren indien het plan of programma of de uitvoering van de activiteit geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken speciale beschermingszone kan veroorzaken. De bevoegde overheid draagt er steeds zorg voor dat door het opleggen van voorwaarden er geen

betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone kan ontstaan.  
(...)"

Te dezen heeft de tussenkomenende partij het aanvraagdossier op 22 november 2011 - het openbaar onderzoek was op dat ogenblik afgesloten - vervolledigd met een "passende beoordeling" nadat het Agentschap voor Natuur en Bos daartoe had verzocht "zodat (de) eventuele negatieve impact op het habitatrichtlijngebied getoetst kan worden". De inrichting blijkt immers gesitueerd te zijn in de onmiddellijke nabijheid van het habitatrichtlijngebied "Bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen" met als habitats "beekbegeleidend vogelkers-essenbos en essen-iepenbos" en "Atlantische zuurminnende beukenbossen" met Ilex en Taxus in de ondergroei. Ook de afdeling Milieuvergunningen heeft op 19 oktober 2011 een ongunstig advies uitgebracht, precies omdat de tussenkomenende partij geen passende beoordeling had laten opstellen.

In de motivering van het bestreden besluit wordt erkend dat "eutrofiëring en verzuring als belangrijke bedreiging voor deze habitats gelden". Daarenboven stelt de verwerende partij vast dat "de bedrijfsuitbreiding gebeurt in de richting van het habitatrichtlijngebied en de meest nabijgelegen habitats".

De aangehaalde adviezen tonen aan dat de passende beoordeling klaarblijkelijk vereist was om voldoende inzicht te krijgen in de nadelen en risico's die aan de exploitatie verbonden zijn. Bovendien blijkt dat de passende beoordeling aan de basis ligt van een aantal bijzondere exploitatievoorwaarden zonder dewelke de vergunning, gelet op het bepaalde van artikel 36ter, § 4, van het natuurbehouddecreet, niet had kunnen worden verleend, minstens dat de conclusies van de passende beoordeling van decisieve invloed waren op de uitkomst van het beslissingsproces.

18. Verzoeker heeft er belang bij vastgesteld te zien dat de milieuvergunning werd verleend met miskenning van voorschriften die door de

wet zijn ingesteld om het bezwaarrecht van derden-belanghebbenden te waarborgen. Dit bezwaarrecht omvat tevens de instandhouding van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone die in zijn leefomgeving gelegen is. Overigens blijkt niet dat verzoeker tijdens de vergunningsprocedure daadwerkelijk inzage heeft gekregen van de passende beoordeling.

Het middel is ontvankelijk en gegrond.

## **BESLISSING**

**1. De Raad van State vernietigt het besluit van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur van 12 juli 2012 waarbij het beroep ingesteld tegen de beslissing van de deputatie van de provincie Antwerpen van 16 februari 2012, houdende het verlenen aan Paul Van Der Schoot van de milieuvergunning voor het verder exploiteren en veranderen door toevoeging, wijziging en uitbreiding van een rundveehouderij, gelegen aan de Hallebaan 21A te Ranst, gedeeltelijk gegrond wordt verklaard en de gevraagde vergunning wordt verleend, mits toevoeging van een bijzondere exploitatievoorwaarde.**

**2. Dit arrest dient bij uittreksel te worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als het vernietigde besluit.**

**3. De verwerende partij wordt verwezen in de kosten van de vordering tot schorsing en van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 350 euro.**

**De tussenkomende partij wordt verwezen in de kosten van de tussenkomst, begroot op 125 euro.**

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van negentien juni tweeduizend veertien, door de Raad van State, VIIe kamer, samengesteld uit:

|                   |                             |
|-------------------|-----------------------------|
| Eric Brewaeys,    | waarnemend kamervoorzitter, |
| Carlo Adams,      | staatsraad,                 |
| Peter Sourbron,   | staatsraad,                 |
| bijgestaan door   |                             |
| Elisabeth Impens, | griffier.                   |

**De griffier**

**De voorzitter**

**Elisabeth Impens**

**Eric Brewaeys**